

NEWSLETTER

institut
VÁCLAVA
KLAUSE

Václav Klaus: Adam Smith založil ekonomii jako akademickou vědní disciplínu

Jan Žamboch: Bude automobilismus v takzvaně uhlíkově neutrálním světě existovat?

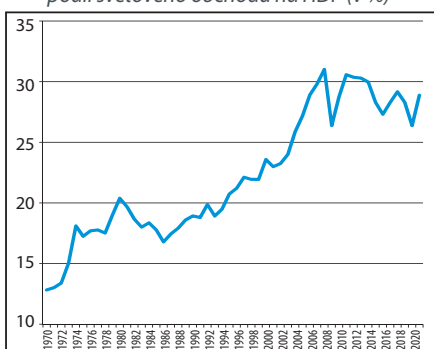
Otázka IVK: Považujete „balíček“ v podobě v jaké jej připravila a představila Fialova vláda za „ozdravný“? (S. Janáčková, K. Kříž, K. Havlíček, J. Rusnok, H. Lipovská, M. Mora, P. Sklenář, V. Pikora, P. Nacher, D. Tříška, R. Češka, F. Šebesta)

Jan Zahradil: Posseltovi není za co děkovat

Jiří Weigl: Smutná tradice

ČERVNOVÝ GRAF IVK

Ekonomická globalizace se zdrhává
podíl světového obchodu na HDP (v %)

Pramen: World Bank, 2023

Institut Václava Klause o.p.s.

Šárecká 15/29
160 00 Praha 6

e-mail: office@institutvk.cz
www.institutvk.cz

IVK – Newsletter
Institutu Václava Klause
Registrace MK ČR E 11024
Periodicita: měsíčník
Datum vydání: 15. 6. 2023

Adam Smith založil ekonomii jako akademickou vědní disciplínu*

Václav Klaus

Historici sice nemají jasno v tom, kdy se Adam Smith přesně narodil, ale nejčastěji se uvádí datum 5. června. O roku 1723 našťástí žádných pochyb není. Proto máme šanci právě dnes připomenout a oslavit kulaté třísté výročí jeho narození. Spor není a nemůže být o tom, že Adam Smith svým dílem, zejména svou knihou Pojednání o podstatě a původu bohatství národů (zkráceně se často mluví jen o Bohatství národů), založil ekonomii jako akademickou vědní disciplínu. Existovali samozřejmě ekonomové už před ním, určitě za zmínku stojí zejména merkantilisté a francouzští fysiokraté, ale jeho objemná kniha z roku 1776 znamenala zásadní zlom.

Spor není a nemůže být o tom, že Adam Smith svým dílem založil ekonomii jako akademickou vědní disciplínu.

Mám pocit, že je to už tak dávno, že tehdy ještě žádné vymoženosti dnešního světa neexistovaly. Zejména se mi zdá, že bez aut, letadel a internetu byly vzdálenosti velmi těžko překonatelné a že o sobě lidé z cizích zemí nevěděli. V 18. století tomu ale tak v určitých částech Evropy už nebylo. Adam Smith, který se narodil ve skotském městě Kirkcaldy nedaleko Edinburghu, v roce 1764 vyjel se svým tehdejší chleboďárcem, vévodou z Buccleuchu, u kterého pracoval jako soukromý učitel, na dvouletou cestu do Francie, kde se setkal nejenom se slavnými filozofy Voltairem, Diderotem, Holbachem a Helvetiem, ale i s neméně slavnými ekonomy Quesnayem a Turgotem, nejvýznamnějšími představiteli francouzské školy fysiokratů. Nejen to. Jeho slavná kniha z roku 1776 byla prakticky okamžitě přeložena např. do němčiny. Vydána v Německu byla již v roce 1778,

* Příspěvek na on-line semináři k 300. výročí narození Adama Smithe, IVK, 5. 6. 2023.

tedy dva roky po anglickém vydání. To ukazuje velmi specifickou, ale určitě efektivní formu tehdejší internacionalizace lidských životů.

Adam Smith v této své knize vysvětloval čtenářům obrovskou sílu fungování trhu a kouzlo tzv. neviditelné ruky trhu. Odmítal omezování a narušování trhu, kritizoval státní zásahy, které trh poškozují, vysvětloval, že lidé mají přirozený sklon k obchodu a směně (a že je k tomu není třeba nutit nebo je to učit) a byl asi první, kdo si uvědomil mimořádný přínos dělby práce. Nikoli náhodou je v jedné ze známých Readings in Economics mezi 73 pečlivě vybranými originálními příspěvky různých ekonomů od Adama Smithe vybrán právě úryvek z jeho Bohatství národů s názvem Of the Division of Labour, neboli o tom, že dělba práce, specializace a směna jsou důležitější, než jakékoli množství zdrojů, která má ▶

EDITORIAL

Na počátku června uplynulo 300 let od narození zakladatele ekonomické vědy, skotského myslitele Adama Smithe. Připomněli jsme si tuto událost malým online seminářem, který je možné si přehrát na našem webu či YouTube kanále.

Adam Smith a jeho neviditelná ruka, jeho řezník usilující o své zájmy, jeho obhajoba trhu, konkurence a dělby práce oproti dobovému merkantilismu, to jsou jedny z mnoha asociací, které člověku vytanou na mysl při vyslovení jména tohoto skotského ekonomy. Mimochoodem jediného ekonomy na bankovkách libry šterlinků (£20), nedostal se tam prozatím ani John Maynard Keynes. Se Smithem se setkávají studenti hned na prvních hodinách základů ekonomie, v momentu, kdy by si měli začít osvojovat ekonomický způsob uvažování, který není pro mnohé zdaleka intuitivní. Smith byl jedním z jeho nejdůležitějších průkopníků.

Dnešní moderní ekonomové mohou nabývat dojmu, že Smith je relikv, jakási fosilie v muzeální vitríně. Že jeho učení je přežitě a nemá cenu se jím zabývat. Kdo ▶

(Pokračování ze strany 1)

by se přeci zabýval Smithem v době složitých matematických makro-modelů... Opak je ale pravdou. Tak jako v jiných oborech a oblastech života i v ekonomii jsou základy důležité. Jejich eroze nebo vědomé podkopávání hrozí tím, že vše co na nich bylo vystavěno, se zhroutí. Mnozí dnes intenzivně cítíme, že tlak na základy ekonomické racionality je neustále zvyšován.

Adam Smith by jako průkopník svobody, trhu a konkurence žasl nad tím, jak daleko se svět řídící se principy, jež popsal, dostal, jak velké je ono „bohatství národů“. Zároveň by ale nechápal, že my nechápeme, co nás do tohoto stavu za ta tři století – v lidských dějinách mžik – dostalo. I když možná by to chápal, potýkal se ostatně ve své době se stejným typem myšlení.

Filip Šebesta

ekonomika díky přírodním podmínkám k dispozici. To byly v té době revoluční věty. Dělbá práce vytváří a rozšiřuje trhy.

V krátkém vystoupení u příležitosti kulatého výročí jeho narození mi nejde o náhražku pečlivého studování Adama Smithe a dalších klasických ekonomů v kursu dějin ekonomických teorií. Proto nezdůrazňuji jeho neméně slavnou knihu Teorie mravních citů (jestli je to správný překlad anglického *The Theory of Moral Sentiments*), která byla vydána již v roce 1759, tedy o 17 let dříve než *Bohatství národů*.

Mně jde o Adama Smithe a dnešek, mně jde o připomenutí obrovské inspirace, kterou pro nás v komunistické éře a zejména po ní, při vytváření a obhajobě tržní ekonomiky Adam Smith byl. Náš radikální příklon k trhu byl oprávněně interpretován – doma i v cizině – jako příklon k Adamu Smithovi. Mohu to nepřímo dokumentovat svou vlastní zkušeností. Před 10 lety jsem byl vybrán, abych na Cambridgské univerzitě, v její PembrokeCollege, pronesl výroční Adam Smith Lecture. V roce 1991 jsem byl požádán, abych přednesl Adam Smith Lecture na zasedání American Association of Business Economists v americkém Dallasu. V roce 1994 jsem v Kodani, od dánského institutu Libertas, dostal cenu Adama Smithe. Cenu Adama Smithe jsem dostal v roce 2006 i v New Yorku od americké Foundation for Economic Education. Nebylo to ani v jednom případě za teoretický přínos ke studiu Adama Smithe. Bylo to za mé přihlášení se k idejím Adama Smithe a k mé evidentní inspiraci se jeho dílem při koncipování naší ekonomické transformace.

Ve svém projevu v Cambridge, který byl u příležitosti 290. výročí jeho narození, jsem řekl, že byl Adam Smith pro mne, od okamžiku, kdy jsem byl před více než půl stoletím prvně konfrontován s jeho

myšlenkami, „nezpochybnitelným kompasem a silným hlasem, který mi nepřetržitě říkal, jak se mám dívat na svět kolem sebe“¹. V tomto projevu jsem zdůraznil, že:

– Adam Smith odmítl dlouhou dobu převážující protekcionistické instinkty, vyjádřené zejména merkantilistickou doktrínou, že obhajoval výhody a přednosti svobodných trhů, že odmítal neproduktivnost a destruktivní charakter cel a subvencí všeho druhu a že žádal nezbytí nepřetržitého boje s mocnými „vestedinterests“;

– řekl jsem tam, že i když sám nepoužíval termín „laissezfaire“, zformuloval mnoho kánonických argumentů ve prospěch svobodných, neregulovaných trhů a minima státních intervencí;

– řekl jsem, že byl prvním, kdo explicitně argumentoval, že neregulované trhy (unfetteredmarkets) přináší harmonii, a nikoli chaos, že byl prvním, kdo se nebál říci, že sledovat soukromé, tudíž egoistické zájmy, přináší prospěch dalším lidem a společnosti jako celku. Není asi slavnější věta v ekonomii, než jeho „není to benevolencí řezníka, výrobce piva nebo pekaře, že budeme mít večeři, je to důsledkem toho, že usilují o své vlastní zájmy“;

– připomínal jsem tam, že jeho metafora o neviditelné ruce trhu (oproti viditelné ruce státu) byla revolučním ideovým průlomem;

– a nikoli originálně jsem tvrdil, že jeho dílo konstituovalo ekonomickou teorii jako zřetelně vymezenou oblast společenských věd.

Byl prvním, kdo explicitně argumentoval, že neregulované trhy (unfettered markets) přináší harmonii, a nikoli chaos, byl prvním, kdo se nebál říci, že sledovat soukromé, tudíž egoistické zájmy, přináší prospěch dalším lidem a společnosti jako celku.

Jako student na pražské Vysoké škole ekonomické jsem se v závěru 50. a na počátku 60. let Adama Smithe nestudoval. Samozřejmě byl zmiňován, ale vlastně jen jako nepřilíživý významný předchůdce velkého, tehdy nedotknutelného Karla Marxe. Nedozvěděli jsme se, jak moc se Marx o Smithovo dílo opíral. V roce 1967 jsem se na konferenci v Praze, věnované stému výročí Marxova Kapitálu, odvážil citovat tehdy nejslavnějšího ekonomu na světě Paula Samuelsona, pozdějšího nositele Nobelovy ceny za ekonomii, který v USA na konferenci ke stejnému výročí, řekl, že „z hlediska ekonomické teorie byl Karel Marx post-ricardiáncem menšího významu“. V relativně

¹ Klaus, V. The Adam Smith Lecture at Pembroke College: Smithian Inspirations and Their Difficult Fate in Central Europe, <https://www.klaus.cz/clanky/3352>.

liberální atmosféře závěru 60. let už jsem za to nebyl nijak popotahován.

Po listopadu 1989 jsme se přirozeně a téměř automaticky k myšlenkám Adama Smithe vrátili. Daleko více k jeho myšlenkám, než k realitě západoevropské, hlavně německé soziale Marktwirtschaft. My jsme chtěli plnohodnotnou Smithovu tržní ekonomiku, chtěli jsme „trhy bez adjektiv“ (což byl můj tehdejší známý výrok). Proto jsme věděli, že musíme naši ekonomiku co nejvíce a co nejrychleji otevřít (po téměř půl století tzv. semiautarkní ekonomiky), že musíme liberalizovat ceny a zahraniční obchod, že musíme radikálně deregulovat trhy, že musíme ekonomiku privatizovat a že musíme desubsidizovat centrálním plánováním a státním vlastnictvím velmi narušenou ekonomiku. Ve svém projevu na Cambridge jsem řekl, že jsme již v okamžiku pádu komunismu věděli, že „neefektivní viditelná ruka byrokratické komunistické vlády musí být nahrazena neviditelnou rukou trhu, kterou obhajoval Adam Smith“. Řekl jsem tam i to, že „zbavení se komunismu byl krok ve směru ke světu Adama Smithe“.

Adama Smithe by určitě netěšilo žít v dnešní post-demokratické, post-politické, politicky korektní Evropě. Poučen svým bojem s merkantilismem by jistě obhajoval integraci trhů, ale určitě by nechtěl transferovou, tedy přerozdělovací, unii.

V roce 2013 jsem dodal, že se právě teď – svým členstvím v Evropské unii – vzdalujeme světu Adama Smithe. Co se týče Evropské unie, nám Adam Smith zdánlivě nijak nepomůže. Žil v éře naprosté víry ve vestfálské vidění světa, ve kterém byla zakotvena jistota o pozitivní roli národních států v uspořádání lidské společnosti. Evropskou unifikaci si sice Adam Smith asi nemohl ani představit, ale nepochybují o tom, že by radikálně kritizoval dnešní masivní politizaci života v Evropě, omezování trhů, i koncentraci ekonomické a politické síly a moci v Bruselu. Adama Smithe by určitě netěšilo žít v dnešní post-demokratické, post-politické, politicky korektní Evropě. Poučen svým bojem s merkantilismem by jistě obhajoval integraci trhů, ale určitě by nechtěl transferovou, tedy přerozdělovací, unii, ve kterou se evropská integrace v průběhu posledních desetiletí přeměnila.

Svůj projev jsem před 10 lety končil větou, že Evropa potřebuje „zásadní změnu ve stylu Adama Smithe“. Dodával jsem, že tato změna musí přijít zdola, nikoli shora a že to musí být „spontánní evoluce, nikoli konstruktivismus“. Tyto mé tehdejší věty platí beze zbytku i dnes.

5. 6. 2023

Bude automobilismus v takzvané uhlíkové neutrálním světě existovat?

Jan Žamboch
právník a chemik

Plán EU zakázat od roku 2035 registrace automobilů se spalovacími motory je katastrofálním rozhodnutím, které povede k zániku automobilové dopravy s ochromujícími dopady na fungování společnosti. Proto se mnozí ochotně nechali oklamat tím, že Německo sjednalo s Evropskou komisí dohodu, podle které budou moci být automobily se spalovacími motory registrovány i po roce 2035 za zdánlivě nevinné podmínky, že budou poháněny syntetickými palivy (e-palivy). Ministr Kupka navíc médiím optimisticky sdělil, že se průmysl na tato paliva již adaptuje.

Technický pokrok se může pohybovat pouze v rámci přírodních zákonů, které nezvratně říkají, že do e-paliva bude nutno vložit tolik energie, kolik se jí při spalování v motoru uvolní.

E-paliva se mají vyrábět slučováním vodíku a CO₂. Vodík se získá rozkladem vody pomocí elektřiny a CO₂ se má zachytávat ze vzduchu, což sice zní jako lehký úkol, ale s ohledem na stopový výskyt CO₂ v atmosféře je to spojeno s velkými energetickými nároky. Veškerá elektřina použitá při výrobě ale musí pocházet z tzv. bezemisních zdrojů. Z chemického hlediska tomu nic nebrání, z hlediska energetické bilance je to ale úplně jinak, jak na to nedávno v rozhovoru pro Mf Dnes poukázal prof. Pospíšil z Vysoké školy chemicko-technologické.

Žádné usnesení orgánů EU přírodní zákony změnit nemůže.

Ministr Kupka očekává, že pokud „bude EU sázet na inovace“, můžeme se za těch „relativně dlouhých 12 let dočkat i jiných možností, než které vidíme dnes.“ Je ovšem potřeba vědět, že technický pokrok se může pohybovat pouze v rámci přírodních zákonů, které nezvratně říkají, že do e-paliva bude nutno vložit tolik energie, kolik se jí při spalování v motoru uvolní. To je dáno tím, že voda a CO₂ jsou konečnými produkty spalování a z tohoto hlediska jsou sloučeninami s nulovým obsahem energie. Jiné „bezemisní“ suroviny nelze použít. Žádné usnesení orgánů EU přírodní zákony změnit nemůže. Podle údajů Evropské komise

se v EU ročně spotřebuje okolo 70 milionů tun benzínu a 240 milionů tun nafty, při jejichž spalování se uvolní přibližně 3 700 TWh energie. Jelikož účinnost výroby e-paliv je zhruba pouze 30%, což se sotva kdy podaří významně vylepšit, vyžádala by si výroba e-paliv pro automobily v EU asi 11 000 TWh elektrické energie.

Za předpokládané životnosti automobilu okolo 15 let se očekává, že auta s benzínovými a naftovými motory prakticky vymizí do roku 2050, k čemuž má přispět také masivní zdanění týkající se provozu aut na fosilní paliva předpokládané v dokumentech EU.

Celková roční produkce elektřiny v EU však dosáhla maxima v roce 2008 ve výši 2 994 TWh. Za předpokládané životnosti automobilu okolo 15 let se očekává, že auta s benzínovými a naftovými motory prakticky vymizí do roku 2050, k čemuž má přispět také masivní zdanění týkající se provozu aut na fosilní paliva předpokládané v dokumentech EU. K tomuto termínu je takový tří až čtyřnásobný nárůst výroby elektřiny z bezemisních zdrojů fakticky neproveditelný. Výroba v jaderných elektrárnách by si vyžádala výstavbu asi 700 elektrárn o výkonu Temelína. Alternativně by si to vyžádalo přibližně 2 miliony „větrníků“, které se na území EU o rozloze 4,233 milionu kilometrů čtverečních vejdou jen těžko a na mnoha místech je kvůli nedostatku větru nemá smysl instalovat vůbec. A fotovoltaika je na většině území EU v zimě fakticky nefunkční. Tyto energetické výpočty vycházejí z dnešního stavu, kdy se CO₂ získává levně při spalování fosilních paliv. Protože však EU při provozování nových aut po roce 2035 nepřipouští vznik žádných emisí CO₂, bude od roku 2035 možné při výrobě e-paliv používat pouze CO₂ ze vzduchu, popřípadě vyprodukovaný v cementárnách a vápenkách. To by ale přineslo další podstatné zvýšení potřeby elektrické energie. E-paliva pro leteckou dopravu by si každý rok vyžádala dalších nejméně 1 800 TWh elektřiny (120 Temelínů). Je s těmito skutečnostmi ministr Kupka obeznámen?

E-paliva pro leteckou dopravu by si každý rok vyžádala dalších nejméně 1 800 TWh elektřiny (120 Temelínů). Je s těmito skutečnostmi ministr Kupka obeznámen?

nách by si vyžádala výstavbu asi 700 elektrárn o výkonu Temelína. Alternativně by si to vyžádalo přibližně 2 miliony „větrníků“, které se na území EU o rozloze 4,233 milionu kilometrů čtverečních vejdou jen těžko a na mnoha místech je kvůli nedostatku větru nemá smysl instalovat vůbec. A fotovoltaika je na většině území EU v zimě fakticky nefunkční. Tyto energetické výpočty vycházejí z dnešního stavu, kdy se CO₂ získává levně při spalování fosilních paliv. Protože však EU při provozování nových aut po roce 2035 nepřipouští vznik žádných emisí CO₂, bude od roku 2035 možné při výrobě e-paliv používat pouze CO₂ ze vzduchu, popřípadě vyprodukovaný v cementárnách a vápenkách. To by ale přineslo další podstatné zvýšení potřeby elektrické energie. E-paliva pro leteckou dopravu by si každý rok vyžádala dalších nejméně 1 800 TWh elektřiny (120 Temelínů). Je s těmito skutečnostmi ministr Kupka obeznámen?

Nepřekonatelným problémem e-paliv je to, že všechnu energii, kterou mají v motoru vydat, je nutno do nich při výrobě vložit. Do benzínu ani nafty se žádná energie nevkládá, ta v nich je – dostala se tam před stovkami milionů let při fotosyntéze. Právě proto se těží, právě proto je energetická bilance jejich výroby kladná, a proto se používají. Energetická bilance výroby e-paliv bude vždy záporná.

Průmysl e-paliv věří v pokles jejich cen na přijatelnou úroveň. Zapomínají ovšem, že se dnes tato paliva experimentálně vyrábějí za využití levných a spolehlivých dodávek elektřiny z klasických zdrojů, popřípadě na velmi odlehlých místech planety s trvalým silným větrem. Především ale neberou v potaz, že kvůli rozšiřování zákazu používání fosilních paliv a nejisté budoucnosti jaderné energetiky cena elektřiny v EU klesat nebude. Úřední doku-

Nepřekonatelným problémem e-paliv je to, že všechnu energii, kterou mají v motoru vydat, je nutno do nich při výrobě vložit. Do benzínu ani nafty se žádná energie nevkládá, ta v nich je.

ment ČEPS nazvaný „Hodnocení zdrojové přiměřenosti elektrizační soustavy České republiky do roku 2040“ jasně naznačuje, že u elektřiny bude místo ceny klesat její dostupnost. S enormními nárůsty potřeby elektřiny na e-paliva tato zpráva vůbec nepočítá. Ohledně instalované kapacity zdrojů elektřiny se očekává při nejlepším stagnace, takže elektřina by nebyla ani pro všude propagované a uživatelsky nepřiléhavé vhodné elektromobily. V uhlíkové neutrální společnosti by automobilismus kvůli nedostatku energie téměř nemohl existovat.

Zkušenosti říkají, že žádnou revizi očekávat nelze. Nikým nevolení úředníci EU budou spíše požadovat zesílení boje proti CO₂, jakkoli se jeho koloběh v přírodě řídí geologickými procesy.

Nařízení o zákazu spalovacích motorů má v roce 2026 projít revizí. Zkušenosti říkají, že žádnou revizi očekávat nelze. Nikým nevolení úředníci EU budou spíše požadovat zesílení boje proti CO₂, jakkoli se jeho koloběh v přírodě řídí geologickými procesy. Klimatické alarmisty sice žádnými argumenty přesvědčit nelze, ale je možné se jim postavit. Ve společnosti ani v parlamentu žádnou většinu nemají. ■

OTÁZKA IVK

Považujete „balíček“ v podobě v jaké jej připravila a představila Fialova vláda za „ozdravný“?

A co by podle Vás balíček musel obsahovat, abyste jej za „ozdravný“ považoval/a?

* * *

Stanislava Janáčková
ekonomka

Deficit by se měl snižovat osekáním výdajů, ne zvyšováním daní. To ovšem v nynější politické situaci není reálné. Zcela jinou věcí by bylo odstranění podhoubí, z něhož tendence k zadlužování státu vzniká. Celá plejáda vlád včetně té současné postupně podkopávala základy tržní ekonomiky a zatěžovala ji systémem regulací, poplatků, emisních povolenek, příkazů a zákazů činnosti na jedné straně – a nákladných dávek, příspěvků na vše možné, daňových výjimek, dotací a kompenzací na straně druhé. Důsledkem je u firem nejistota budoucnosti a nahrazování snahy o efektivnost a inovace bojem o dotace. A u občanů je zodpovědnost za sebe a svou rodinu nahrazována přesvědčením o nároku na všestrannou péči a pomoc ze strany státu. Voličské hlasy pak tento ideál nákladného pečovatelského státu stále reprodukuje a v podstatě vlády k životu na dluh nutí.

Situace eskalovala přijetím „zeleného údeľu“, covidovou panikou a válkou na Ukrajině, a může se dále vyhrcovat kvůli rostoucí rivalitě a nedůvěře mezi světovými velmocemi. K „zeleným“ omezením se pak přidá snaha vlád posilovat národní bezpečnost, snižovat závislost na světovém obchodu, subvencemi cíleně usměřňovat strukturu ekonomiky a „řídít“ technický pokrok. Hrozí definitivní rozvrat efektivního cenového systému a svobodného trhu, pokles životní úrovně – a samozřejmě další obří nárůst státního aparátu a vládních deficitů.

Karel Kříž
ekonom

Především: Česká vláda je pevnou součástí současného evropského zeleného a dotačního rozvratu. Vybírají se daně, tisknou chybějící peníze a dotuje se už i krmení pro ryby. Dokonce i samotná ODS je v tomto kontextu jen vyprázdňená schránka pro udržování dotačního byznysu po linii sta-

rosta – dotační administrátor – podnikatel. Ideální střechou pro takový podnik je Petr Fiala. Celá tato kontinentální mašinerie zvolna směřuje ke způsobu hospodaření, jaký jsme znali před Listopadem, s tím rozdílem, že určitě zůstane povoleno soukromé vlastnictví výroby a obchodu a politickou podporu získává církev, armáda a nová šlechta. Jihoamerický směr.

Fialův „balíček“ není hloupý. Zasahuje zejména skupiny, které se hůře organizují. Důchodce, živnostníky, zaměstnance s nižším příjmem. Zároveň odráží naše postavení jako země s téměř nejmenším zadlužením v rámci OECD. Tedy moc na brzdu se nešlape, přetrvává podpora výstavby dopravní infrastruktury, akcelerují zelené dotace a zbrojení. Je vidět snaha z deficitů takzvaně vyrůst, což se Česku může dařit jistě snadněji, než třeba Itálii, Řecku nebo Francii.

Pokud by „naše“ vláda neměla protektorátní mentalitu, skočila by především na vývoz zisku z republiky, který je v přepočtu na hlavu největší na světě a dělá z nás Světový krmelec. Čekat od Pětikoalice právě tohle by ale bylo stejně bláhové jako podezřívát Vasilu Bilaka z nedostatku empatie k Sovětskému svazu.

Karel Havlíček
místopředseda
Poslanecké sněmovny
PČR za hnutí ANO

Vaše otázka pracuje s pojmem ozdravit. V ekonomickém pojetí na to mají v angličtině dobrý překlad. *Revive* jakožto oživit a *strengthen* jakožto posílit. V prvním případě to vnímám jako impuls pro restart a ve druhém jako vytvoření podmínek pro stabilní růst. Obojí po době pandemie a energetické krize naše hospodářství nepochybně potřebuje. Ani jedno ale neřeší zvyšování daní, navíc takto chaotické.

Chci-li posílit stát, musím posílit privátní sektor, který je nositelem dlouhodobého růstu. Tato vláda dělá přesně pravý opak, a to na úkor krátkodobého, účetního vylepšení rozpočtu. Celý balíček je jen hra na snižování schodku. Zvyšování daní povede pouze k optimalizaci v podnikovém sektoru a k demotivaci zaměstnavatelů i zaměstnanců. Na to v čase doplatíme všichni. Je to jako léčit dluh dalším úvěrem. Stejně

tak plánované škrtky na výdajové straně jsou z nemalé části pouze marketingovým trikem, kterým se ministři snaží vytvořit dojem úspor. Proto si pevně stojím za tím, že se jedná o antiozdravný balíček.

Jiří Rusnok
bývalý guvernér ČNB
a bývalý premiér ČR

České veřejné finance trpí strukturálním deficitem okolo 3% HDP. Abychom je mohli považovat za zdravé, je potřeba vrátit je do situace, kdy tento deficit bude postupně maximálně do 1% HDP a současně nezhoršit dlouhodobou udržitelnost jejich bilance. Balíček Fialovy vlády postupuje tímto směrem, a proto jej lze považovat za ozdravný.

Samozřejmě toto je pouze obecné konstatování a ďábel se jako vždy skrývá v detailu. Při podrobnějším pohledu na strukturu balíčku a váhu jednotlivých opatření v něm se jistě najde mnoho důvodů pro kritické poznámky. Např. nenacházím dost argumentů proč za dané situace (akutní fiskální nerovnováha) vláda řeší počet sazeb DPH, když její řešení jednak počet sazeb de facto nemění (máme tři a po balíčku budou opět tři – sazba na knihy 0% je taky sazba) a současně výsledek této operace má být fiskálně mírně negativní.

Je zřejmé i pochopitelné, že balíček je výsledkem nejméně pětinasobného kompromisu vládnoucí pětikoalice a najit opatření, která se vejdou do takto omezeného společného jmenovatele, musela být opravdu fuška. Nicméně taková je politická realita a ta je určující i pro hospodářskou politiku. Přesto si vláda zaslouží ocenění za odvalu, že se do nápravy pustila. Za přínosné pak považuji ohlášené parametrické změny v důchodovém systému.

Hana Lipovská
ekonomka ISDe

Konsolidační balíček Fialovy vlády ozdravný není. Neusiluje o vyrovnání státní rozpočet, nemá ambici snížit bezprecedentní

státní dluh. Asi těžko bychom považovali za vyléčení těžkého diabetika, pokud by mu šarlatánský zákrok snížil hodnoty cukru v krvi z 20 na 17. Přesně to však předložená opatření dělají.

Soubor dílčích opatření je především nekoncepční, nesystémový a v konečném důsledku pro hospodářství škodlivý. Nejenže nepřispěje k výraznému snížení státního dluhu, ale navíc sníží ekonomický výkon země. Bude motivovat část pracovníků k úniku do šedé ekonomiky, bude demotivovat lidi podnikavého ducha k podstupování podnikatelského rizika, ale naopak nebude nutit stát šetřit.

Skutečný ozdravný balíček by rušil dotace plošně, nikoli pouze výběrově. Škrtnal by všechny daňové výjimky, nikoli jejich náhodný, rozpačitý a řádně prolobbovaný výběr. Neubíral by pár procent jednotlivým rozpočtovým kapitolám, ale rušil by celé rozpočtové kapitoly. Pak by namísto úsměvného žonglování se třemi sazbami DPH bylo možné zavést sazbu jednu – a nižší. Pak by bylo možné namísto navýšení daně z příjmu právnických osob sazbu firmám i domácnostem snížit. Jít irskou, nikoli řeckou cestou.

Skutečně účinná, efektivní, rychlá a ozdravná opatření ovšem nejsou možná v rámci Evropské unie. Naše závazky a unijní legislativa neumožňují dělat zodpovědnou a sebevědomou hospodářskou politiku. Českou ekonomiku v rámci EU ani reformovat, ani transformovat nelze.

Marek Mora
náměstek ministra
financí ČR

Několik posledních dekád se v rozvinutých ekonomikách projevuje rostoucí role státu. Vidíme to téměř všude na narůstajícím veřejném dluhu v poměru k hospodářskému výkonu. Tento trend byl ještě urychlen po tzv. velké finanční krizi v roce 2008 a zejména pak po covidu. Zároveň státy jakoby ztratily schopnost po krizových vlnách své rozpočty vracet na předkrizové úrovně.

V tomto smyslu je konsolidační balíček Fialovy vlády nejenže krok správným směrem, ale je to v rámci vyspělého světa krok téměř unikátní. Makroekonomická stabilita, jejíž důležitou podmínkou jsou udržitelné veřejné rozpočty, je nutnou podmínkou naší budoucí prosperity a sociálního smíru. Přes všechny jeho dílčí nedostatky je celkové směřování balíčku pro českou ekonomiku nesmírně hodnotné. Tím, že se škrtnají výdaje, zejména neinvestiční dotace, a rostou příjmy státního rozpočtu, je samozřejmě z pohledu udržitelnosti rozpoč-

tu ozdravný. Stejným směrem cílí i změny v důchodovém systému.

Vláda by měla v tomto směru pokračovat, zejména by měla zvažovat výdajové škrty už letos. Dále by měla přemýšlet jak zlepšit podmínky pro hospodářský růst. Zadluženost se totiž dá řešit konsolidací rozpočtu, ale i vyšším růstem. To, že jsme v EU po covidu nejpomaleji rostoucí ekonomikou a zároveň máme nejnižší nezaměstnanost, ukazuje na něco velmi nezdravého.

Petr Sklenář
hlavní ekonom J&T Banky

Obecně se slovem „ozdravný“ myslí něco, co má za cíl vyléčit, tedy navrátit ke zdraví. Leč rozpočtový balíček české vlády spíše cílí jen na zmírnění akutního problému, jako je výše deficitu státního rozpočtu, ale určitě nemá cíl veřejné finance vyléčit, tedy ozdravit. Balíček není „ozdravný“, ale spíše tišící.

I když se vláda označuje za pravicově-konzervativní, tak svoji hospodářskou politiku tímto směrem nezaměřuje, rozpočet fundamentálně nemění a fakticky pokračuje ve středo-levicové rozpočtové politice předchozí vlády. Například rozpočtové úprav jsou rozděleny mezi výdaje a daně v poměru 1:1. Celkový balíček za dva roky přináší úpravy asi 2 % HDP (cca 150 mld. korun) a objem ročních škrtnů výdajů není ani 0,4 % HDP. Navíc část škrtnů tvoří zrušení dotací pro firmy na energie, ke kterému by došlo i bez balíčku, další škrty jsou zatím nekonkrétní a vláda je teprve musí představit. Zatím ostrá tužka ve škrtnání výdajů není vidět. Naopak vyšší daňové příjmy má zajistit konkrétní paleta opatření. Jednou cestou je zvýšení příjmových daní cestou zvýšení daňové sazby (DPPO), další je rozšíření daňového základu (DPFO) a zavedení nemocenské. Současně se mají zvyšovat sazby u řady spotřebních daní od cigaret, hazardu a lihu.

I přes rozpočtový balíček má deficit veřejných financí být v roce 2024 přes 140 mld. korun a v roce 2025 přes 100 mld. korun. Veřejné rozpočty na svůj opravdu ozdravný balíček stále čekají.

Vladimír Pikora
hlavní ekonom CFG

Vláda nás od začátku svého vládnutí každým den zadluží o jednu miliardu. V samotném květnu dokonce o více než dvě miliardy. Společnost začíná situaci chápat jako neúnosnou. Vláda této chvíle však

nevyužila k tomu, aby přišla s razantní reformou veřejných financí. Přichází jen s mírnými škrty a růstem daní. Některé změny přitom postrádají smysl. Např. změny DPH se do rozpočtu propíšíou negativně (nepřinesou státu více, ale méně peněz) a hlavní cíl zjednodušení daní není naplněn. Např. voda v lahvi bude daněna jinak než voda z kohoutku.

Podle mě nebylo nutné měnit daně a dokonce je zvyšovat. Stačilo více škrtnat. Je dobře, že chce vláda škrtnat dotace. Bohužel ale neekla jaké. Já bych škrtnul všechny. Dotace jsou z definice v tržní ekonomice špatné. Navíc je třeba zredukovat státní zaměstnanost. Státní rozpočet živí půl milionu lidí. To je nehorázně moc.

V počtu státních zaměstnanců bychom se měli vrátit tam, kde jsme byli před deseti lety. To by ročně ušetřilo přes 100 miliard. A pak by šly plošně škrty na jednotlivých ministerstvech. Každé musí být schopno ušetřit 10 %. Další problémem je načasování. Vláda chce škrtnat až v příštím roce. Jenže ohromný deficit je tu už dnes. Je nutné ihned zmrazit výdaje. O tom vláda bohužel nemluví.

Patrik Nacher
poslanec hnutí ANO

Nejprve je nutné se vůbec pobavit o terminologii – konsolidační balíček. Už tady narazíme na to, že nejde o konsolidační, nýbrž pouze o daňový balíček. Zvyšování daní je v něm totiž popsáno jasně a lze jej víceméně spočítat. Zvyšování daní ale mělo být jen menší částí balíčku. Ten měl být přece postaven na úsporách státu, na jeho zeštíhlování, na škrtech ve výdajích, jak jsme poslouchali vládní strany nejen poslední měsíce, ale celou dobu po volbách a prakticky celou volební kampaň. Výsledek je ale opačný. Daně se zvyšovat neměly a zvyšují, daně se měly zjednodušit, ale zmatek se prohloubil (viz DPH u nápojů či rozdíl mezi novinami a časopisy), měly se zrušit výjimky, ale vláda nakonec vždy někomu ustoupí (tiché víno a totéž předvídám i u novin).

Naproti tomu slibované škrty jsou v obecné rovině – zruší se dotace ve výši 54,4 miliardy, ale kde se tak stane, se nedozvíme. U MPO jde prý o opětovné přenesení podpory obnovitelných zdrojů energie zpět na domácnosti, ale jiní ministři to popírají. V kapitole MŠMT bude úspora 2 mld. zase kompenzována novou půjčkou z evropských finančních mechanismů ve výši 45 mld. Další ministerstva, poučení z reakcí, raději neřikají nic. Jinými slovy, mezi tímto balíčkem a skutečně ozdravným balíčkem, je asi takový rozdíl, jako mezi aktem a pietním aktem. ▶

Dušan Tříška
ekonom

V oboru hospodářské politiky mohou za ozdravné považovat pouze návrhy, které mají i významnou institucionální a procesní složku. Takové návrhy dokonce doporučuji nabízet nezávisle na okolnostech, tj. třeba jen pro případ, že „čas trhne oponou“ a pro takovou nabídku vznikne poptávka.

V mezidobí by tyto návrhy mohly být interpretovány jako výzva „konečně se už přestat divit“. Například nad tím, že se do deficitu snadno dostane rozpočet, na jehož výdajové straně jsou prakticky jen samé mandatorní položky. A za obdobně samozřejmý doporučuji považovat chaos na příjmové straně rozpočtu, pokud se tam – například – jako pojistné označuje něco, co je ve skutečnosti daň.

Ještě otřepanější pak bude asi vypadat procesní návrh na zpříšňování kvalifikované většiny pro přijetí každé další miliardy rozpočtového deficitu.

Roman Češka
ekonom

Co je v balíčku ať komentují povolanejší. Mně vadí, co tam není. Zmenšení zby-

nělého státního aparátu, snížení počtu úředníků a osekání pravomocí státu. Když jsem sám ve veřejné správě pracoval, byl státní aparát menší se spoustou nadbytečných úředníků. Kdyby odešel každý čtvrtý, a ostatní pracovali s efektivitou soukromého sektoru, výkonnost státní správy by to nepostihlo, jen by to zvýšilo produktivitu i motivaci zbývajících. V této oblasti se dají ušetřit v osobních i provozních nákladech vyšší desítky miliard korun. Když se zvýší požadavky na úředníky, sami nakonec přijdou s návrhy, jakých agend se vzdát. Například pokud dojde k eliminaci dotačních titulů, mělo by to znamenat i úbytek dotyčných úředníků. K tomu je ale nedonutí nic jiného než rozpočtové škrty. Stejně většina regulace ničemu nepomáhá, jen legitimizuje zbytečnou práci úředníků. Na taková opatření ale zatím zřejmě chybí vládě odhodlání a odvaha.

Filip Šebesta

Institut Václava Klause

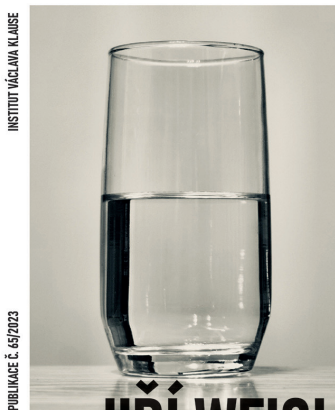
V současnosti probíhá informační kampaň, která si klade za cíl omezení používání antibiotik. „Při nesprávném používání sílu ztrácí...“ zní v šotu. Nemocný může být někdy léčen způsobem, který mu vyloženě nepřítěžuje, dokonce mu může daná léčba i na chvíli ulevit, ale jeho problém jako takový neřeší. V konečném důsledku může být pak odložení radikální a účinné kúry nebo vznik rezistence na medikamenty pro pacienta osudné.

Stejným způsobem nahlížím i na představený vládní balíček. Veřejným financím asi neškodí (druhou věcí jsou naše peněženky a ekonomika jako taková), ale ani jim výrazně nepomáhá. Podstata nemoci zůstává neřešena. Na nároky uspokojované současnou podobou výdajů se sahá minimálně, pouze se na ně vybírají další daně. Tím se aktuální výdajová struktura jen upevňuje a vlastně se tím říká, že takto je to v pořádku. Poměr výdajových a příjmových opatření měl být jiný, víc ve prospěch úspor. Resistance veřejnosti vzniká na slova „reforma“ i na varovná slova o stavu veřejných financí. Politický kapitál se promrhává. Místo vyříznutí vědu jej potíráme mastičkami a čekáme, že pomohou, a zatím pomalu vzniká prostředí pro vznik sepsu. V technické diskusi jednotlivých detailů pak zcela zapadl, pro mne šokující fakt, že se balíček vůbec netýká tohoto roku. Zatřese s vládou nejvyšší květnový schodek v historii ČR?

Vůbec si nenárokuji originalitu této teze, ale při snížení daní zrušením superhrubé mzdy jsem napsal: „Část opozice, která návrh podpořila, si pak zadělala na problém v příštím volebním období, kdy se chystá vládnout. Bude potřeba pacifikovat rozbujelé veřejné finance směrem k elementární rozpočtové odpovědnosti a rozumnosti a je iluzorní si myslet, že by se koalici vládě, nota bene tvořilo-li by ji ještě více stran než doposud, podařilo tak zásadně snížit výdaje. Bude tedy muset opět nepopulárně daně zvyšovat.“ Byl to pohled očima ministra financí, jako občan jsem byl pochopitelně potěšen, ale ukázalo se, že v tom bylo mnoho pravdivého. ■

NOVINKA

BÝT OPTIMISTOU JE DNES TĚŽKÉ

INSTITUT VÁCLAVA KLAUSE

PUBLIKACE Č. 65/2023

JÍŘÍ WEIGL

Jiří Weigl: Být optimistou je dnes těžké

Dlouholetý spolupracovník Václava Klause, bývalý hradní kancléř a současný výkonný ředitel Institutu Václava Klause vydává soubor svých stěžejních textů napsaných a publikovaných v průběhu roku od vydání své poslední knihy *Stát na svém* (IVK, 2022).

Běh událostí kolem nás doma i ve světě se zrychluje, a to směrem k horšímu. Sotva ustoupil – alespoň u nás – do pozadí covid, nastoupily krize neméně zásadní. Tak jako předchází anithumánní ideologie, i dnešní pokrokářství ale vyvolává přirozený odpor. Svět se znovu stal otevřeným ideologickým bitevním polem, lidé se začínají bránit, přestávají věřit manipulacím a pokrokářskému zastrahování a ohlupování. Od USA po východ Evropy jsme svědky zostřujícího se politického střetu mezi konzervativními zastánci svobodné společnosti a dosud vládnoucími pokrokáři. Jejich útok na prosperitu a životní úroveň širokých vrstev otevírá lidem oči a aktivizuje mnoho dosud politicky pasivních občanů. Přesto je viditelná převaha stále na straně těch, kteří dlouhá léta trpělivě kráčeli institucemi, až je dnes plně mocensky ovládají. Být optimistou je proto dnes velmi těžké.

Být optimistou je dnes těžké. Jiří Weigl, Praha, Institut Václava Klause 2023, ISBN 978-80-7542-094-7.

108 stran, brožovaná, 150 Kč

objednávky na: www.institutvk.cz

Posseltovi není za co děkovat

Jan Zahradil
europoslanec ODS

Jeden ze sudetoněmeckých funkcionářů, Bernd Posselt, osoba dnes už i v Německu zcela irelevantní, si nedávno užíval znovu svých 15 minut slávy. Pravidelné „posseltování“ patří k rituálům jisté části českých médií (zejména z mediálního domu Economia), stejně jako některých politiků (zejména z KDU-ČSL, TOP 09 a dnes už i STAN, o Pirátech nemluvě). Jedná se o kategorii chování, obecně označovaného jako „virtue signalling“, neboli symbolické prokazování vlastních ctností. V tomto konkrétním případě se prokazuje dostatečná míra „evropanství“ (tedy politicky korektního, pokrokového a žádaného jevu) jako kontrastu oproti „nacionalismu“ (jevu zpátečnickému, provinčnímu a tedy zavrženíhodnému). A tak prezident republiky na svém motorkářském výletu do Bavor děkoval Posseltovi za „zlepšování“ česko-německých vztahů, načež poslanec Bělobrádek a ministr Bek poskytli svou účastí na Sudetoněmeckých dnech Posseltovi další prostor ke komentářům a vyjádřením.

Jako politický pamětník a předseda Stálé parlamentní delegace do Evropského parlamentu v letech 1998–2004 si proto nemohu odpustit pár vzpomínek na tehdejší Posseltovo fungování v Evropském parlamentu. Tenkrát šlo ještě o významného europoslance, předsedu celé delegace CSU.

Pravidelné „posseltování“ patří k rituálům jisté části českých médií, stejně jako některých politiků. Jedná se o kategorii chování, obecně označovaného jako „virtue signalling“, neboli symbolické prokazování vlastních ctností.

Jak známo, v roce 1997 byla přijata společná česko-německá deklarace, sice plná kompromisních formulací, ale s předpokladem, že definitivně uzavře (alespoň na politické úrovni) spory o předválečnou, válečnou a poválečnou minulost. Brzy se ale ukázalo, že to pouze přání bylo otcem myšlenky. Jakmile v roce 1998 začala ČR oficiálně vyjednávat o přijetí do EU, vstoupil do hry i Evropský parlament – a s ním také Bernd Posselt. Ten rychle pochopil, že se jedná o poslední příležitost, jak přitlačit ČR ke zdi. Nešlo samozřejmě o nic menšího, než o zrušení poválečných pre-

zidentských (tzv. Benešových) dekretů. Připomínám, že v té době měla ještě sudetoněmecká organizace SDL ve svých Stanovách majetkové požadavky vůči ČR. Zrušení dekretů by tedy otevřelo bezprecedentní prostor mezinárodně-

Jakmile v roce 1998 začala ČR oficiálně vyjednávat o přijetí do EU, vstoupil do hry i Evropský parlament – a s ním také Bernd Posselt. Ten rychle pochopil, že se jedná o poslední příležitost, jak přitlačit ČR ke zdi.

-právní a majetkové nejistotě s neodhadnutelnými důsledky. Nicméně již v roce 1999 prosadil Posselt do hodnotící zprávy EP přímý požadavek na zrušení dekretů s odůvodněním, že odporují evropskému právu. Takových rezolucí následovalo pak v příštích letech ještě několik. V roce 2002 jsme se tedy, spolu s tehdejšími předsedy

Pan Posselt na plénu Evropského parlamentu nakonec na jaře 2003 hlasoval PROTI vstupu ČR do EU. To je zvláště půvabný paradox, uvědomíme-li si, že Posseltovi čeští spojenci jsou zpravidla ti největší „eurooptimisté“.

sněmovního zahraničního výboru V. Laštůvkou (ČSSD), proti těmto tlakům ohradili otevřeným dopisem poslancům Evropského parlamentu, v němž jsme kategoricky odmítli spojovat vstup ČR do EU s historickou bilaterální záležitostí. Zároveň jsme zaktivizovali Poslaneckou sněmovnu, která v dubnu 2002 jednomyslně přijala usnesení, že právní a majetkové vztahy, které vyplynuly z poválečných zákonů a Benešových dekretů, jsou „nezpochybnitelné, nedotknutelné a neměnné“. V té době už i Evropský parlament cítil, že tento pro-

blém by mu mohl přerůst přes hlavu a zadal třem právním expertům (J. Frowein z Německa, U. Bernitz ze Švédska, Lord Kingsland z Británie) vypracování posudků o slučitelnosti dekretů s evropským právem. Posudky dopadly jednoznačně – dekrety nejsou s právem EU v rozporu a nemohou být tedy překážkou vstupu ČR do EU. Toho se také přidržel zahraniční výbor Evropského parlamentu, když dal ve své závěrečné zprávě z listopadu 2002 zelenou vstupu ČR do EU bez podmínek. Toto vše pan Posselt ignoroval a na plénu Evropského parlamentu nakonec na jaře 2003 hlasoval PROTI vstupu ČR do EU (spolu s celou delegací CSU). To je zvláště půvabný paradox, uvědomíme-li si, že Posseltovi čeští spojenci jsou zpravidla ti největší „eurooptimisté“.

Poděkování Posseltovi za cokoliv tedy opravdu není na místě. Spíše si zaslouží poděkování celá česká politická reprezentace z let 1998–2004 za jednotný a principiální postoj, díky němuž se podařilo odstraňovat překážky, stavěné nám do cesty právě panem Posseltem.

To byla Posseltova finální porážka, od té doby jeho vliv upadal a v roce 2014 se už do EP vůbec nedostal. Dnes podle mě už nepředstavuje pro ČR žádné nebezpečí. Před několika lety byl ovšem veleben za to, že údajně prosadil vypuštění majetkových nároků ze Stanov SDL. To však byla daleko spíše poznaná nutnost, či z nouze ctnost, než vstřícné gesto. Poděkování Posseltovi za cokoliv tedy opravdu není na místě. Spíše si zaslouží poděkování celá česká politická reprezentace z let 1998–2004 za jednotný a principiální postoj, díky němuž se podařilo odstraňovat překážky, stavěné nám do cesty právě panem Posseltem. ■

Předplatné IVK na rok 2023

institut
VÁCLAVA
KLAUSE

Předplatné IVK zahrnuje pravidelný newsletter, newslettery plus, sborníky a ostatní publikace, pozvánky na semináře.

Základní cena předplatného je 1000 Kč.

Studentské předplatné 500 Kč.

predplatne@institutvk.cz

Jiří Weigl
výkonný ředitel IVK

Za staré monarchie se říkávalo, že Čech zná ve svém chování pouze dvě polohy – umí být buď lokaj, anebo hulvát. Ještě nikdy tato stará protičeská invetiva nezněla v našich moderních dějinách výstižněji, než právě v této době. Máme vládu, která absolutně ve všem odezírá spojeneckým hegemonům ze rtů a přijímá a snaží se uskutečnit i ty jejich nejbizarnější záměry za jakoukoliv cenu, i kdyby nás to mělo fatálně poškodit. Na druhé straně neváhá na písknutí odhazovat stará přátelství, vděčnost a tradice.

Za staré monarchie se říkávalo, že Čech zná ve svém chování pouze dvě polohy – umí být buď lokaj, anebo hulvát. Ještě nikdy tato stará protičeská invetiva nezněla v našich moderních dějinách výstižněji, než právě v této době.

A tak urychleně pod vládní taktovkou likvidujeme uhelné hornictví kvůli nesmyslné absurdní klimatické politice EU, s níž beze slova souhlasíme, přestože víme, že žádný vliv na klima nemá a mít nemůže. Odhlasujeme likvidaci nejdůležitějšího průmyslového odvětví v naší zemi – automobilového průmyslu, pomáháme dojednat rozšíření emisních povolenek na dopravu a vytápění budov, vláda pracuje na zákazu prodeje kamen na uhlí. Elektřinu lacino vyrábíme a svým občanům ji draze prodáváme. Plyn si se slávou zakázeme odebírat z Ruska a třikrát dráž ten samý kupujeme zkapalněný přes překupníky. Abychom potěšili spojence, zcela jsme jednostranně rozvrátili politické a ekonomické vazby s druhou největší světovou velmocí – Čínou, kterou označují čeští politici za nepřítele, a připravili tak naši Škodu Auto o největší trh.

Naší hlavní, veřejně z nejvyšších míst projevovanou zahraničněpolitickou prioritou je válka s Ruskem, jeho vojenská porážka a naše maximální zapojení do konfliktu. Zápolíme s rozvalem veřejných financí, vláda zvyšuje všechny daně a omezuje příjmy důchodců, ale je připravena rozházet stamiliardy korun na zbrojení u nás i pro Ukrajinu a potěšit tím západní zbrojaře a jejich politické reprezentanty. Vojenské aspekty jsou druhotné.

Na druhé straně je dnešní česká politika připravena okamžitě hodit přes palubu

Smutná tradice

tradiční přátele a spojence. Vděk a loajalita jsou pro ni neznámé hodnoty. Tak jako jsme v devadesátých letech odepsali tradiční srbské přátele a spojence, podíleli se na válce proti nim a uznali Kosovo, tak se dnes zcela otevřeně nepřátelsky chováme k tradičnímu partnerovi ve V4 Maďarsku. Na povel z Bruselu jsou vládní činitelé připraveni podle potřeby napadat polskou vládu či se vměšovat do slovenské politiky. Připravme se na nejhorší, cokoliv je možné.

Přepisování historie v český neprospěch je už oficiální doktrínou.

Nejbláznivější pokrokářské agendy budou platit, těšme se na Istanbulskou úmluvu a manželství pro všechny, gender má u nás zelenou. Přepisování historie v český neprospěch je už oficiální doktrínou. Druhou světovou válku zavinili a zločinů a holokaustu se dopouštěli nacisté. O Němcích není v této souvislosti politicky korektní hovořit. Zato je správné a nutné hovořit o zločinech Čechů a Rusů. V pojetí českých soudů jsou holokaust a genocida válečné zločiny, které se běžně děly a stále dějí. Dávají drakonické tresty za údajně omlouvání genocidy různým popleteným podporovatelům ruské invaze na Ukrajinu. Najednou židovský holokaust není fatální, chápání se

Odhlasujeme likvidaci nejdůležitějšího průmyslového odvětví v naší zemi – automobilového průmyslu, pomáháme dojednat rozšíření emisních povolenek na dopravu a vytápění budov, vláda pracuje na zákazu prodeje kamen na uhlí.

vymykající jedinečný megazločin, čelíme inflaci různých moderních tzv. genocid, jak se to komu zrovna politicky hodí. Je spousta viníků, vinni jsme prý vlastně tak nějak všichni. Tento pocit se nám snaží naše oficiální místa usilovně vnutit. Výuka dějepisu ve škole je dnes na obtíž.

Ústavními činiteli byl tento měsíc definitivně stvrzen narativ, že tábor v letech byl český koncentrák, v němž čeští dozorcí provozovali romskou genocidu. Vzhledem k jejich národnosti je to naše kolektivní vina a musíme se za ni kát. Takže nejen nacisté, ale i Češi. O Rusech už vůbec nehovořit, ti přijeli 9. května do prý již povstalci a vlasovci osvobozené Prahy jako okupanti. Pokud nás někdo z východu osvobodil, byli to prý Ukrajinci z II. ukrajinského frontu s výjimkou svého velitele maršála Koneva, jemuž byl pomník jako známému zločinci již vlastenecky stržen. Sovětští vojáci prý jenom

znásilňovali a kradli a tak nějak prý mohou i za Stalina, srpnovou okupaci roku 1968 a za dnešní zvěrstva na Ukrajině. Takže prý s pomníčky sovětským osvoboditelům.

Vládou sponzorovaný plátek vydává manifest, v němž vyzývá ke zrušení Benešových dekretů, návratu sudetských Němců a jejich odškodnění. V této atmosféře pak lze vzpomínat na květnová výročí s předsedou sudetoněmeckého Landsmannschaf-tu Berndem Posseltem, jemuž český prezident děkuje v Bavorsku za přátelství, a ministr školství Bek bude se sudetoněmeckými „krajany“ na jejich letošním sjezdu vzpomínat na „staré dobré časy“.

Zápolíme s rozvalem veřejných financí, vláda zvyšuje všechny daně a omezuje příjmy důchodců, ale je připravena rozházet stamiliardy korun na zbrojení u nás i pro Ukrajinu a potěšit tím západní zbrojaře a jejich politické reprezentanty.

Takové masochistické veletoce a protektorátní servilitu vůči velmocem neprojevuje v dnešní Evropě nikdo s výjimkou snad jedině malých pobaltských zemí, zápolících s pocitem nesamozřejmosti své samostatné existence vzhledem k drastickému úbytku vlastního obyvatelstva tváří v tvář tradičnímu ruskému ohrožení a ruským menšinám. V politice všech relevantních evropských zemí lze nalézt nějaké známky prosazování národních zájmů, hrdosti na své národní tradice a historii a snahu je bránit. U nás v éře této vládní koalice nikoliv.

Zavrženíhodnou politiku vlád v těžkých dobách naší moderní historie – jako byl Protektorát, padesátá léta či tzv. normalizace – lze snad vysvětlit, nikoliv omluvit, cizí vojenskou okupaci, zbabělostí nebo ideologickou zaslepeností. Nic podobného v případě dnešní vlády nenalezneme. Její servilitu si je možné vysvětlit pouze snahou získat si od mocných dnešního západního světa politickou výhodu v domácí politice a na tomto základě se držet u moci. Pětikoalici formát vlády vylučuje nějaké pevné ideové přesvědčení či fanatismus, strach z okupantů odnikud nehrozí, všechno je pouze vypočítavý sobecký politický kalkul, zaměřený na osobní prospěch konkrétních politiků, protože země z této servility žádný prospěch mít nikdy nebude.

Práce pro vlastní voliče naše dnešní vládní politiky nezajímá. Všechny sliby, které jim dali, dávno porušili. Svou politickou spásu vidí v korespondenčním hlasování, které hodlají na sílu prosadit. Proč asi?

22. 5. 2023